

انقلاب مشروطیت: موانع و مشکلات (جزوه درس سیزده)

منظور از حکومت سلطنتی مشروطه: محدود شدن اختیارات شاه و واگذاری آنها به نهاد هایی مانند مجلس شورا و هیئت وزیران (دولت)

منظور از حکومت استبدادی: همه اختیارات کشور دست شاه است و شاه بر اساس میل و اراده خود حکومت می کند.

عوامل وقوع انقلاب مشروطه:

۱_ عوامل سیاسی: جدایی سرزمین های پهناوری از خاک ایران

۲_ عوامل اقتصادی: واگذاری امتیازات اقتصادی به بیگانگان و به دنبال آن وارد شدن ضربه شدید به اقتصاد ایران - گسترش بیکاری - سخت گیری ماموران مالیاتی و در نتیجه گسترش فقر عمومی

۳_ فرهنگی: عوامل داخلی: مبارزه با ظالمان بر حسب تعالیم دین اسلام و مذهب شیعه و امام حسین (ع)

عوامل خارجی: تبلیغات پیشرفت علمی و فرهنگی اروپاییان از سوی روشن فکران ایرانی {علت: نظام مند و مشروطه بودن حکومت اروپاییان از نظر روشنفکران} و گسترش اندیشه آزادی خواهی حکومت مشروطه در سراسر اروپا و به دنبال آن در ایران با وقوع انقلاب کبیر فرانسه

جرقه انقلاب مشروطه: {وقوع ۲ حادثه}: ۱- چوب بستن بازرگانان به علت گران شدن قند و به دنبال آن تحصن مردم به رهبری آیت الله طباطبایی و آیت الله بهبهانی در شاه عبد العظیم و خواستار عدالت خانه از مظفرالدین شاه. (البته مظفر الدین شاه به وعده های خود عمل نکرد.)

۲- شهادت عبدالحمید طلبة جوان و تحصن مردم و علما در قم و خواستار تشکیل مجلس شورا و عدالت خانه اما این بار شاه مجبور به قبول این خواسته ها شد. (در تاریخ ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش.) نتیجه: ۱- تشکیل مجلس شورای ملی ۲- تدوین قانون اساسی

عوامل شکست انقلاب مشروطه: ۱- مخالفت و دشمنی مستبدان: ۱- {محمد علی شاه و روسیه} به علت کم شدن اختیارات شاه و نفوذ روسیه در ایران مجلس را به توپ بستند اما مردم تبریز به رهبری ستار خان و باقرخان و مردم شهرهای گیلان و اصفهان با پشتیبانی علمای مشروطه خواه نجف مقاومت کرده و پس از فتح تهران محمد علی شاه را از سلطنت خلع و پسرش احمد میرزا را به جانشینی او برگزیدند.

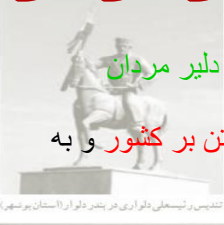
۲- اختلاف میان مشروطه خواهان: انتقاد آیت الله شیخ فضل الله نوری از مشروطه {ابتدا پشتیبان مشروطه بود اما بعدا چون اعتقاد داشت رهبران مجلس اعتقادی به اسلام ندارند و فرهنگ اروپایی را در این زمینه گسترش میدهند انتقاد کرد. که بعد از برکناری محمد علی شاه مشروطه خواهان شیخ را به اتهام مخالفت با نظام مشروطه محاکمه کرده به شهادت رساندند}

۳- دلایل خارجی: ۱- صف آرای امان ایتالیا و اتریش مجارستان برای به دست آوردن مستعمره در برابر انگلیس و روسیه به دنبال آن روسیه و انگلیس تصمیم به پایان دادن اختلافات خود گرفتند تا بتوانند در برابر آلمان و متحدانش مقاومت کنند به همین دلیل تصمیم به تقسیم ایران در قرارداد ۱۹۰۷ به ۳ منطقه میان خود گرفتند که از آن پس روسیه در امور ایران بیشتر دخالت کرد و عده ای از مشروطه خواهان را اعدام کرد.

۴- جنگ جهانی اول: علت: به دست آوردن مستعمره از سوی قدرت های نو ظهور: آلمان و متحدانش {طرف های جنگ: متحدین: آلمان - ایتالیا - اتریش - عثمانی ها} و متفقین: انگلیس - روسیه - فرانسه - آمریکا}

نتیجه: پیروزی متفقین

(ایران با وجود اعلام بی طرفی از سوی متفقین اشغال شد اما مردم برخی از نواحی ایران به ویژه دلیر مردان تنگستانی به فرماندهی رئیسعلی دلواری ضربات سنگینی به انگلیسی ها وارد کردند.)
نتیجه بر ایران :سیاسی: باعث بی ثباتی و آشفتگی بیشتر اوضاع-ضعف دولت مرکزی و تسلط نداشتن بر کشور و به دنبال آن سرپیچی از فرمان دولت مرکزی و در نتیجه از بین رفتن امنیت و آسایش مردم
اقتصادی:قحطی و فقر و گرسنگی
اجتماعی:شیوع بیماری های واگیر دار و جان سپردن عده زیادی از هموطنان

تهیه کننده:ناصر جامع

جامع